

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn 'duurzame productiemiddelen': spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art.12) schrijft voor dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering / water, groen en gebouwen aan de orde worden gesteld. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de Begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft daar meer inzicht in. Per onderwerp wordt ingegaan op het beleidskader en de financiële consequenties voor de gemeente Steenberg.

Gebouwen en sportparken

Vastgoed beleid

In de besluitvormende vergadering van 04 juli 2023 is het maatschappelijk vastgoed en accommodatiebeleid vastgesteld. De voorgestelde keuzes in het vastgoed- en accommodatiebeleid geeft op heldere wijze aan waarop we als gemeente willen handelen. Daarbij behoren uitzonderingen en maatwerk altijd tot de mogelijkheden.

Als vervolgtraject gaat ambtelijke organisatie in 2024 verder met het continueren van het uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed. Het uitvoeringsplan wordt projectmatig georganiseerd. Met dit vernieuwde uitvoeringsplan wordt er een plan van aanpak opgesteld waarin de benodigde acties worden beschreven in tijd, benodigde capaciteit en geld.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een acut onderwerp binnen maatschappelijk vastgoed. Voor een deel van de gemeentelijke gebouwen is een start gemaakt met het onderzoeken naar mogelijke verduurzamingsmaatregelen. In de programmabegroting 2023 is in het voortraject al aandacht besteed aan duurzaamheid bij de gemeentelijke objecten. Zo zijn er kredieten beschikbaar gesteld voor het aanbrengen van zonnepanelen op de gemeentelijke gebouwen en het aanbrengen van ledverlichting bij de gemeentelijke sportaccommodaties en de sporthallen. In 2023 is reeds begonnen met de voorbereiding en uitvoering ervan. Een voorbeeld hiervan is het aanbrengen van zonnepanelen bij sporthal de Buitelstee en het MFA Kruisland.

Meerjarenonderhoudsplan

Met het vaststellen van de begroting 2023 is voor de gebouwen en de sportparken een voorziening gevormd voor het groot onderhoud. Vanuit deze onderhoudsvoorziening kunnen de pieken in de onderhoudskosten gebouwen en sportparken worden opgevangen. Er is een inventarisatie gemaakt voor de geplande onderhoudswerkzaamheden bij de gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties, die in eigendom zijn van de gemeente. Dit alles is vastgelegd in een MJOP 2023-2032 (meerjarenonderhoudsplan). Met de vorming van deze voorziening worden de kosten voor groot onderhoud over 10 jaar gelijkmatig uitgesmeerd.

Investeringen

Met het meerjarenonderhoudsplan 2023-2032 is ook een inventarisatie gemaakt van de benodigde vervangingsinvesteringen bij gebouwen en sportparken. Onder vervangingsinvesteringen gaat het om aanpassingen in gebouwen en sportaccommodaties die vervangen worden of die leiden tot een kwaliteitsverbetering en invloed heeft op gebruiksduur van een object. Deze behoren dan te worden geactiveerd op de gemeentelijke balans en te worden afgeschreven. Er is dan geen sprake van groot onderhoud. In de "Nota waardering en afschrijving vaste activa Gemeente Steenberg" zijn de geldende afschrijvingstermijnen vermeld. Het gaat dan om aanpassingen met een omvang groter dan € 10.000. Meer informatie over hoe dient om te gaan met investeringen is terug te vinden bij de "grondslagen voor waardering en resultaatbepaling", onderdeel balans en vaste activa. De belangrijkste afwijkingen bij investeringen tussen begroting en realisatie worden nader toegelicht bij het desbetreffende programma, onderdeel "investeringen".

Realisatie 2023

Nu het jaar 2023 financieel is afgesloten, kan de balans worden opgemaakt m.b.t. het uitgevoerde onderhoud bij de gemeentelijke accommodaties en de sportparken. Vanuit het MJOP was een

bedrag van € 224.416 aan groot onderhoud gepland. Vanuit de jaarrekening 2022 is nog een bedrag van € 183.500 overgeheveld en toegevoegd aan de voorziening voor het uitvoeren van achterstallig groot onderhoud aan gebouwen en sportaccommodaties. Totaal is er dan een bedrag van € 407.916 beschikbaar voor groot onderhoud in 2023.

Uit het onderstaand overzicht wordt duidelijk welke budgetten beschikbaar waren voor het groot onderhoud voor de gemeentelijke gebouwen en sportparken en welke uitgaven er gedaan zijn.

Groot onderhoud gebouwen en sportparken ten laste van de voorziening						
Omschrijving	primitieve begroting	jaaroverheveling 2022	totale begroting	realisatie	verschil	Toelichting
Begraafplaats steenbergseweg	10.406	-	10.406	1.164	9.242	
Gemeentehuis	30.977	42.000	72.977	104	72.873	1
Gemeentelijke werkplaats	12.907	25.500	38.407	28.451	9.956	
Molen de Vos	7.000	25.000	32.000	39.313	-7.313	
Sportaccommodatie de Buitelstee	28.849	9.000	37.849	32.844	5.005	
Sportpark De Danen (Nieuw-Vossemeer)	-	11.666	11.666	-	11.666	2
Sportpark SC Kruisland	-	11.667	11.667	-	11.667	2
Sportpark Seringenlaan	12.000	11.667	23.667	284	23.383	2
Sportzaal t Cromwiel	32.045	24.000	56.045	30.834	25.211	3
Zwembad Aquadintel	21.780	-	21.780	11.546	10.234	
Zwembad de Meermin	3.630	23.000	26.630	10.325	16.305	
Groot onderhoud < € 10.000 overige panden	64.822	-	64.822	29.629	35.193	
TOTAAL	224.416	183.500	407.916	184.494	223.422	

Er is minder aan groot onderhoud gedaan dan gepland. Grootste afwijkingen zijn:

1. Bij het gemeentehuis was het onderhoud aan airco's, vervanging van diverse voedingen en afzuiging van de toiletten gepland. Deze werkzaamheden schuiven naar achteren omdat er wordt ingezet een duurzamere uitvoering.
2. De saneringswerkzaamheden van asbest bij sportparken De Danen, Kruisland en Seringenlaan zijn 2023 uitgevoerd en zijn verantwoord binnen de exploitatie van deze sportparken. De uitgaven vielen lager uit dan begroot in de voorziening was begroot en dit voordeel binnen de voorziening kan benut voor tegenvallers bij andere posten.
3. Bij sportzaal de Cromwiel: er is opdracht verstrekt voor het buitenschilderwerk aan de damwandbeplating. Ook dienen nog een aantal douches in de kleedkamers te worden aangepakt. Deze werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.

Groot onderhoudswerkzaamheden, welke ten laste van de voorziening kwamen in 2023 en welke nog niet zijn uitgevoerd, zullen met de Tussenrapportage 2024 wederom worden opgevoerd ten

laste van de voorziening. Nu er een voorziening is, hoeft dit niet meer te gebeuren met een resultaatbestemming bij de jaarrekening.

Het onderstaand schema heeft een overzicht van de investeringen van de gemeentelijke gebouwen:

Gebouwen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Investerings</i>				
Herinrichting gemeentehuis	16.171	16.171	-	-
Beveiliging gemeentelijke accommodaties	82.690	-	52.051	30.639
Draaideur gemeentehuis	70.078	-	-	78.078
Optimalisering Renessestraat 1	143.250	-	-	143.250
Voorber.kred. gem.huis raadsz. & verhuiz. Vraagw.	200.000	-	-	200.000
Ledverl. gemeentelijke (sport-) accomm. en gebouw.	165.000	-	-	165.000
Aanpassingen Blauwstraat (Bibl./consult.bureau)	343.245	343.245	231	-
Brandmeldinstallatie gemeenschapshuis De Stelle	11.658	-	9.139	-
Herinrichting milieustraat	8.851	-	1.880	-
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	201.600	-	8.562	193.038
	1.242.543	359.416	71.863	810.005

Het onderstaand schema heeft een overzicht van de investeringen van de gemeentelijke sportparken:

Sportparken	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Investerings</i>				
Tennispark Steenbergerv. toplaag 2023	304.000	-	4.981	299.019
Sportpark Dinteloord verv. kunstgrasvelden 2023	850.000	-	7.708	842.292
Aanbrengen kantplanken kunstgrasvelden	11.620	-	-	-
Verv. toplaag tennispark Nieuw Vossemeer 2023	105.000	-	-	105.000
Vervanging badafdekking zwembad De Meermin	119.000	94.000	31.630	-
Klimramen sporthal de Buitelstee	34.402	-	39.543	-
Toegangspad vv Steenbergerv.	95.000	-	101.949	-
Led- en noodverlichting Sporthal 't Cromwiel	56.870	-	66.743	-9.873
Warmwater-&verwarm.instal. sporthal de Buitelstee	65.340	-	-	65.340
Verv. led- en noodverlicht. sporthal de Buitelstee	63.916	-	77.779	-13.863
Berging zwembad Aquadintel	24.200	-	-	24.200

Sportparken	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
Verv. ventilatieinstallatie sporthal de Buitelstee	150.000	-	1.171	148.829
Uitbreiding zonnepanelen sporthal de Buitelstee	48.400	-	33.240	15.160
	1.927.748	94.000	364.745	1.476.104

Kunstwerken

Beheerplan (asset) Kunstwerken 2022-2025

Het Beheerplan (assetsheet) Kunstwerken is gericht op het beheer en onderhoud van de civieltechnische kunstwerken in de gemeente Steenberg. De scope omvat onder andere bruggen, keermuren, beschoeiingen, steigers, duikers en overige objecten. Het beheerplan is geldig voor de planperiode 2022 tot en met 2025.

Beheerstrategie

De beheeruitgangspunten en ambities vertalen zich in de volgende beheerstrategie:

Klein onderhoud

Het klein of regulier onderhoud zijn dagelijkse onderhoudswerkzaamheden welke bedoeld zijn om de duurzaamheid van de kunstwerkonderdelen te verbeteren. Voorbeelden van maatregelen die onder klein onderhoud vallen zijn:

- Conserveren / schilderen van leuningen;
- Plaatselijk herstel (hout)constructies;
- Reinigen van hemelwaterafvoeren.

Groot onderhoud

Het uitvoeren van groot onderhoud is bedoeld om de civieltechnische kunstwerken technisch gezien veilig en functioneel te houden. Daarnaast bevorderen maatregelen die onder groot onderhoud vallen de duurzaamheid van de constructie of constructieonderdelen. Groot onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspecties en/of nader onderzoek. Voorbeelden van maatregelen die onder groot onderhoud vallen zijn:

- Vervangen van constructieonderdelen;
- Groot onderhoud aan metselwerk en voegen.

Vervanging

Op het moment dat (alleen) onderhoud niet afdoende of rendabel is om de veiligheid te kunnen garanderen, dient een kunstwerk gerenoveerd of geheel vervangen te worden. Dit kan technische maar ook financiële redenen hebben.

- De technische levensduur varieert per materiaalsoort van de hoofdconstructies. Deze varieert van 30 jaar tot 90 jaar;
- Het advies voor grootschalige renovatie wordt altijd afgewogen tegen het geheel vervangen van een kunstwerk. Op basis van inspectieresultaten en nader onderzoek wordt een weloverwogen keuze gemaakt.

Monitoring

Het inspecteren van civieltechnische kunstwerken is zeer belangrijk. Door gestructureerd en systematisch inspecties uit te voeren wordt afname van de kwaliteit tijdig gesignaleerd. Om de veiligheid te waarborgen en de MJOP te actualiseren, zijn inspecties noodzakelijk. De gemeente Steenberg hanteert hiervoor verschillende soorten inspecties met verschillende frequenties:

- Als basis wordt uitgegaan van een 5-jaarlijkse inspectiecyclus. Op basis van de inspectieresultaten kan worden besloten tot het uitvoeren van nader onderzoek (zoals materiaalonderzoek). De houten kunstwerken zijn relatief oud. Deze kunstwerken worden jaarlijks geschouwd en de inspectiefrequentie wordt verhoogd naar eens per 3 jaar;
- Bij nieuw aangelegde civieltechnische kunstwerken wordt een nul-inspectie uitgevoerd. Hierbij worden de vaste gegevens zoals onderdelen en materialen geregistreerd.

Op dit moment wordt voor de grotere kunstwerken het laatste deel van de beschouwing constructieve veiligheid uitgevoerd. Omdat het gaat om een omvangrijke taak is dit gedurende diverse jaren uitgevoerd.

Realisatie

In 2023 is er weinig uitvoering en onderhoud geweest bij de kunstwerken. De inspectieresultaten kwamen voor uitvoering in 2023 te laat en zullen in 2024 worden opgepakt. Er zijn met name verbeteringswerkzaamheden uitgevoerd bij houten en betonbruggen bij Noorddonk in Steenberg. Op basis van recent gehouden inspecties zijn nieuwe onderhoudsmaatregelen in beeld gebracht, welke momenteel voor uitvoering worden voorbereid. De grote vervangingswerkzaamheden van de diverse grondkeringen zijn gepland in 2024. Vanwege personele capaciteitstekort en een clustering van de werken zijn de grondkeringen naar uitvoering 2024 geschoven.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023:

Onderhoud kunstwerken	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Herstelkosten	53.300		2.615	-
Groot onderhoud (voorziening)	158.500		169.054	-
	211.800	-	171.670	-
<i>Investerings</i>				
Vervanging kunstwerken	148.754	148.754	-3.938	-
Vervanging kunstwerken 2022 (houten bruggen)	1.041.341	1.013.167	28.174	-
Vervanging kunstwerken 2022 (stalen bruggen)	381.131	362.381	-	-
Restauratie steunmuur coupure Holderbergsedijk	4.893	-	4.893	-
Vervanging houten bruggen 2023	391.146	-	-	391.146
Vervanging stalen bruggen 2023	93.520	-	7.350	86.170

Wegen

Beheerplan (asset) Wegen

Het beheerplan (assetsheet) wegen omvat het beheer en onderhoud van alle openbare wegen in de gemeente Steenberg. De scope omvat alle verhardingen, half verhardingen en onverharde wegen. Buiten de scope valt het wegmeubilair, zoals bebording en bewegwijzering en het verzorgend onderhoud zoals straatvegen, onkruidbestrijding en gladheidsbestrijding. Het beheerplan is opgesteld voor de planperiode 2022 tot en met 2025.

Beheerstrategie

De beheeruitgangspunten en ambities vertalen zich in de volgende beheerstrategie:

Klein onderhoud

- Het betreft het repareren van schades van beperkte omvang.
- Het betreft plaatselijk onderhoud en herstel aan de verharding om de veiligheid en kwaliteit te waarborgen.
- Plaatselijk onderhouden herstel van onverharde wegen zoals schavenen vullen.
- Klein onderhoud wordt uitgevoerd door een ondersteunend team (WVS) van de buitendienst op basis van klachten en meldingen en door aannemers op basis van een klein onderhoudsopname die gelijktijdig met de periodieke weginspecties wordt uitgevoerd.

Groot onderhouden vervanging

Betreft het repareren van schades van een grote omvang.

- Groot onderhoud vindt planmatig plaats naar aanleiding van periodieke weginspecties.
- Als de kwaliteit van de verharding de ondergrens van het vastgestelde ambitieniveau heeft overschreden of op korte termijn gaat overschrijden, dan wordt er onderhoud ingepland. Ook integrale afstemming met andere disciplines speelt daarbij een rol.
- Bij einde levensduur wordt nieuw materiaal aangebracht met een nieuwe fundering(rehabilitatie).

Bij het onderhoud van asfaltverhardingen wordt geen vervangingsmaatregel (rehabilitatie) meer aan het eind van de levensduur gepland. Er wordt zo lang mogelijk "eeuwigdurend onderhoud" gepleegd. Wanneer de beheerder op een gegeven moment bij specifieke situaties toch over moet gaan tot vervanging van de asfaltverharding wordt hiervoor een aanvullend investeringsvoorstel gedaan met een afschrijving in 25 jaar.

Realisatie

Binnen het integraal meerjarenprogramma wordt gewerkt met een jaar- en een méérjarenplanning. Er wordt volgens de gebiedsgerichte aanpak gewerkt. Van een gebied wordt samen met de inwoners, dorpsraden en andere belanghebbende een zogenaamde "leefbaarheidsscan" gemaakt.

Hierbij wordt verder gegaan dan alleen het onderhoud. Niet alleen alle facetten van de openbare ruimte onder en boven de grond komen hierbij aan bod, ook wordt gekeken naar aspecten als (verkeers)veiligheid, parkeergelegenheid, het feitelijke grondgebruik in relatie tot de eigendomssituatie en klimaatadaptatie. Dit betekent wel dat planvorming een langere doorlooptijd kent. Daarnaast worden werkzaamheden zoveel mogelijk gebundeld en in de markt geplaatst. In het nabije verleden is gebleken dat de marktwerking optimaal wordt benut.

Wegbeheer en reconstructies

In de openbare ruimte hebben we het afgelopen jaar, d.m.v. enquêtes, de eerste informatie opgehaald bij de bewoners. Het is gebleken dat hier waardevolle informatie uit komt om zo de eerste ontwerpvarianten op te stellen. Daarnaast zullen, zoveel als mogelijk, inloopsessies met bewoners georganiseerd worden. De input die onze inwoners leveren wordt dankbaar gebruikt bij het tot stand komen van het plan. De richtinggevende planvorming, zoals we die in 2020 ingezet hebben, continueren we in 2023. Zodat onze inwoners daar een keuze kunnen maken uit een aantal varianten. Gebleken is dat dit voor onze inwoners meer houvast geeft dan het uitgaan van

een compleet blanco situatie. Daarnaast wordt daarbij direct duidelijk wat de randvoorwaarden zijn van het betreffende plan.

De projecten waaraan in 2023 aan gewerkt is: (betreft eerst voorbereiding, daarna uitvoering en toezicht) zijn:

Groot Onderhoud

- Westdam Steenbergen
- Oudlandsestraat (zuid fase 4) + Anjerstraat Steenbergen
- Blauwstraat Steenbergen
- Frederiksbolwerk eo Steenbergen
- Wilhelminastraat en Groene Kruisstraat Dinteloord
- De Werken Steenbergen
- Omloop Dinteloord
- Meestof eo Kruisland

Verbetering

- Steenbergseweg Dinteloord
- Noordzeedijk Dinteloord
- Dorpsweg, Langeweg en Schutbocht De Heen
- Blauwstraat fietsstraat Steenbergen
- Fredriksbolwerk e.o. Steenbergen.
- Gastelseweg Kruisland

Hieronder volgt een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023.

Onderhoud Wegen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Klein onderhoud	252.800		157.867	-
Groot Onderhoud	2.241.793		1.178.439	-
	2.494.593	-	1.336.306	-
<i>Investerings</i>				
Herinrichting N259	454.796	354.795	78.575	-
CentrumHaven Dinteloord	244.972	234.971	940	-
Investering GVVP	1.392.185	1.292.185	4.923	-
Herinr. Kreekweg en Noordzeedijk (voorbereiding)	111.205	40.000	16.329	-
Vervanging wegen 2022	319.560	319.560	-	-
Blauwstraat fietsstraat	256.843	-	182.848	73.995
Frederiksbolwerk e.o	172.351	172.351	-	-
Langeweg De Heen	72.559	72.559	-	-
Vervanging wegen 2023	652.427	-	-	652.427
Herinrichting Steenbergseweg, wegen	2.529.382	-	15.255	2.514.127

Het klein onderhoud betreft het onderhoud aan wegen (max. 5m2) welke uitgevoerd worden door onze buitendienst of de WVS. Indien meer onderhoud nodig is valt dit onder de raamovereenkomst

of wordt het een project. In de loop der jaren is gebleken het budget klein onderhoud hoger is dan daadwerkelijk benodigd. Voor de komende jaren met de komende Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028 wordt dit budget met € 100.000 naar beneden bijgesteld.

Het groot onderhoud aan asfalt- en puinwegen is in 2023 uitgevoerd volgens plan. Echter door participatie en “onverwachte” werkzaamheden van NUTS-bedrijven hebben een aantal onderhoudsprojecten vertraging opgelopen waardoor deze nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Het merendeel van deze projecten zal in 2024 uitgevoerd worden. In 2023 is wel de Blauwstraat geheel uitgevoerd.

In het voorjaar van 2024 zal er een nieuwe wegininspectie worden uitgevoerd op basis waarvan het onderhoud voor de komende jaren bepaald kan worden. Naast de “standaard” inspectie is ervoor gekozen om aanvullend risicogestuurd te inspecteren. Hierbij wordt naast de “standaard” inspectie een risicocijfer per wegvak toegekent. Het doel van deze methodiek is dat we de mogelijkheid hebben om te beheersen op de hoogste risico’s in plaats van de grootste schades.

Openbare verlichting

Het Beheerplan (assetsheet) Openbare Verlichting is gericht op het beheer en onderhoud van openbare verlichting in de gemeente Steenbergen. De asset omvat alle masten, armaturen, lampen en kabels. Buiten de scope valt sportveldenverlichting, verkeersregelinstallaties, lichtreclames en onderdelen welke aan lichtmasten hangen zoals camera’s, banners, bloembakken, feestverlichting, vlaggen en bebording. Het beheerplan is geldig voor de planperiode 2022 tot en met 2025.

Onderhoud

- Er wordt zowel preventief als correctief onderhoud uitgevoerd om de openbare verlichting op orde te houden. Het preventief onderhoud is gericht op het 2 keer per jaar schouwen van de verlichting langs doorgaande wegen en industrieterreinen. Het correctief onderhoud is gericht op het herstellen op basis van klachten en meldingen, de schouw en eigen constatering. Klachten en meldingen worden over het algemeen binnen 5 werkbare dagen opgelost. Storingen aan elektriciteitskabels kunnen aanmerkelijk langer duren voordat deze kunnen worden verholpen.
- Onderhoudswerkzaamheden zijn uitbesteed binnen een meerjarig onderhoudscontract. Dit contract loopt tot en met 2022 met een optie op verlenging tot en met 2025.
- Het verhalen van schades als gevolg van aanrijdingen en vandalisme is een complex en tijdrovend proces en is daarom ondergebracht in een contract met NODR.

Realisatie 2023

De investeringen bij de openbare verlichting zijn beperkt in 2023. De reden hiervan heeft te maken met de langere duur van het voorbereiden van projecten vanwege participatie en onvoorziene werkzaamheden aan Kabels en Leidingen. Bij het Engelsdorp in Kruisland en de Julianastraat in Steenbergen zijn lichtmasten vervangen. Verder is er een lichtplan opgesteld voor de Wilhelminastraat in Dinteloord.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023:

Openbare verlichting	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud en exploitatie</i>				
Onderhoud, replace	146.696		54.357	-
Energiekosten	212.000		236.538	-
	358.696		290.894	-
<i>Investerings</i>				
Verv.masten openbare verlichting 2021	113.510	21.500	11.167	-
Verv.armaturen openbare verlichting 2021	278.615	278.615	4.538	-
Verv.masten openbare verlichting 2022	14.858	14.858	-	-
Verv.armaturen openbare verlichting 2022	42.932	42.932	-	-
Verv.masten openbare verlichting 2023	11.589	-	-	11.589
Verv.armaturen openbare verlichting 2023	35.465	-	1.806	33.660
Herinrichting Steenbergseweg, OV masten	99.022	-	-	99.022
Herinrichting Steenbergseweg, OV armaturen	66.015	-	-	66.015

Riolering

Tegelijk met de wegen is het onderhoud aan riolering belangrijk voor het op waarde houden van het geïnvesteerd vermogen en het op peil houden van de gebruiksfunctie.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Steenberggen, door de Raad vastgesteld op 24 september 2020 voor de periode van 2020-2023 vastgelegd. Dit GRP is in gezamenlijkheid met de deelnemers van Waterkring West tot stand gekomen. Diverse gemeenten en het Waterschap hebben gelijksoortige planvormen met gelijke doorlooptijden.

Sinds het in werking treden van het Bestuursakkoord Water (2010) werken we als gemeente Steenberggen samen met Waterschap Brabantse Delta, de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal en Woensdrecht en de waterbedrijven Brabant Water en Evides binnen het samenwerkingsverband Waterkring West. De Wet milieubeheer schrijft voor een GRP weliswaar geen geldigheidsduur voor, de waterpartners hebben gekozen voor een geldigheidsduur van vier jaar: 2020 tot en met 2023.

Om te voldoen aan de zorgplicht voor het afvalwater diende ook in 2022 onderhoud en renovatie aan onder andere de riolering en (druk)gemalen plaats te vinden. Ook zijn verbeteringsmaatregelen in uitvoering genomen om de kans op wateroverlast te verkleinen en om de kwaliteit van het oppervlaktewater te bevorderen.

Het opstellen van Gemeentelijk Water programma (GWP) 2024-2027

In 2024 zal er een nieuw GRP worden voorgelegd. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de verplichting om een GRP op te stellen weliswaar verdwijnen, de zorgplichten van de gemeente blijft hetzelfde. Door de verbreding op het gebied van waterbeheertaak is

een Gemeentelijk Waterprogramma (GWP) een meer voor de hand liggende naam. De hoofdbouwstenen van het GWP bestaan uit beleidskeuzes en financiële middelen. Het programma anticipeert op de trends en ontwikkelingen binnen de gemeentelijke watertaken. Zo is er bijvoorbeeld sprake van extremer weer door de klimaatverandering.

In het planjaar 2023

Met de Tussenrapportage 2023 zijn de investeringen geactualiseerd en deels naar beneden bijgesteld. Uiteindelijk is er in 2023 minder geïnvesteerd dan tussentijds was verwacht.

In 2023 is op enkele plaatsen de riolering vervangen. De belangrijkste vervangingen in 2023 hebben plaatsgevonden bij:

- Herinrichten Binnenvest in Steenbergen;
  - Wethouder Swagemakersstraat in Kruisland;
  - Noorddonk achterpad in Steenbergen;
  - Jan van Bruhezestraat in Steenbergen;
  - Julianastraat te Nieuw-Vossemeer;
  - Appartementencomplex VisserKaai, Kaaistraat in Steenbergen.
- Een gedeelte van de facturen betreft ook voorbereidingswerkzaamheden voor de nog uit te voeren vervangingen in 2024.

Daarnaast zijn er ook verbeteringen aan het riolering gedaan in 2023. De belangrijkste verbeteringsprojecten in 2023 hebben plaatsgevonden op de volgende locaties:

- Stadspark bij Steenbergen (klimaat adaptieve maatregelen);
- Rioolplan Nieuw-Vossemeer;
- Stadshillen te Steenbergen;
- Molenweg/Holderbergsestraat te Kruisland.

Tenslotte is er in 2023 nog geïnvesteerd in de renovatie van diverse gemalen zoals bijvoorbeeld aan de Kade, Franseweg en het Eiland van Nassau in Steenbergen. Ook is er geïnvesteerd om de mobiele communicatie bij de gemalen aan te passen van 2G/3G naar 4G.

Projecten WaterkringWest 2023

Er wordt in samenwerking met Waterkring west uitvoering gegeven aan de plannen uit het VGRP 2020-2023. Het betreft een samenwerking tussen het waterschap, Brabant Water en gemeenten Steenbergen, Halderberge, Bergen op Zoom, Woensdrecht, Moerdijk en Roosendaal. In 2023 is de actualisatie waterketenvisie Waterkring West afgerond. De gemeente Steenbergen is de kassier voor deze samenwerking.

Riolering	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Investerings</i>				
Vervanging riolering 2022	596.000	546.000	139.996	-
Verbeteringskosten riolering 2022	200.000	190.000	71.860	-
Vervanging riolering 2023	710.000	-	88.341	621.659
Vervanging gemalen riolering 2023	285.000	-	91.319	193.681
Randvoorziening riolering 2023	57.000	-	-	57.000
Verbeteringskosten riolering 2023	260.000	-	43.173	216.827
Herinrichting Steenbergseweg, riolering	649.816	-	-	649.816

Openbaar groen

Het openbaar groen maakt een belangrijk onderdeel uit van de openbare ruimte. Het dient duurzaam in stand gehouden te worden maar is ook onderhevig aan ruimtelijke ontwikkelingen, veranderingen in het klimaat en fysiologische omstandigheden. Om het openbaar groen langdurig en duurzaam in stand te houden, is in 2021 het Integraal Beheerplan vastgesteld. Vanaf 2021 zijn de jaarlijkse exploitatiebudgetten omgezet naar jaarlijkse vervangingsinvesteringen met een afschrijvingstermijn van 25 jaar.

Integraal beheerplan

In het integraal beheerplan is vastgelegd hoe wij de komende jaren omgaan met het vervangingsonderhoud van het openbaar groen binnen de kom. Het technische en verzorgende onderhoud is ondergebracht bij onze wijkteams. Gekozen is voor kwaliteitsniveau B voor al het openbaar groen. Uitzondering daarin zijn de centrumlocaties en begraafplaatsen. Hier is gekozen voor kwaliteitsniveau A.

Het huidige beheersplan loopt van 2022 t/m 2025. In 2025 wordt gestart met het updaten van nieuw beheersplan vanaf 2026.

Plan van aanpak

Jaarlijks wordt er een werkprogramma opgesteld dat wordt uitgevoerd. Dit wordt opgesteld aan de hand van de volgende indeling;

- Projecten via de gebiedsgerichte aanpak;
- Groen dat aan vervanging toe is onder andere door ziekte/ aantasting, afnemende kwaliteit en waar geen gebiedsgerichte aanpak gaat plaatsvinden in de komende 5 jaar.

Realisatie

In 2023 hebben de belangrijkste investeringen in het groen plaatsgevonden op de onderstaande locaties / onderwerpen:

- Binnenvest in Steenbergen;
- Levensbos in Steenbergen;
- Dinteloordseweg in Steenbergen;
- Krommeweg/Heensedijk in Steenbergen;
- Aanschaf beplanting voor diverse locaties;
- Uitgaven van de Boom veiligheid Controle voor diverse locaties.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023.

Openbaar groen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Aankoop en onderhoud plantmateriaal	128.500		134.353	-
Aanschaffingen	59.800		27.479	-
Inhuur groenonderhoud	314.400		262.917	-
Uitvoering entrees/ rotondes (eenmalig)	175.000		29.283	-
Maaien bermen	386.000		405.862	-
Overig	19.000		3.356	-
	1.082.700		863.251	
<i>Investeringen</i>				
Containertuintjes 2022	100.000	100.000	-	-
Groenbeheerplan 2022	151.764	-	76.526	-
Groenbeheerplan bomen 2022	51.390	-	50.642	-
Groenbeheerplan 2023	300.442	-	-	-
Groenbeheerplan bomen 2023	60.000	-	42.964	-
Kwaliteitsimpuls Stadspark Steenberg	605.474	-	435.037	170.437
Realisatie ecologische verbindingzones 2017	114.560	-	-	114.560
Realisatie ecologische verbindingzones 2018	199.976	-	-	199.976
Realisatie ecologische verbindingzones 2019	350.000	-	-	350.000
	1.933.606	100.000	605.168	834.973

Speelvoorzieningen

Het aanbieden van speelvoorzieningen is geen wettelijke verplichting. Het is een autonome taak van een gemeente en het is dan ook een eigen verantwoordelijkheid hoe om te gaan met speelvoorzieningen in de openbare buitenruimte. De veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Dit Warenwetbesluit heeft onder andere betrekking op de keuring voor ingebruikname, het bijhouden van een logboek en het verrichten van onderhoudswerkzaamheden.

Beheerplan / uitvoeringsplan

In 2022 is de Kadernota Spelen en Bewegen in de openbare ruimte vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is aangegeven wat de gemeente op het gebied van speelruimte wil bereiken en wat de gemeente daarvoor gaat doen. Dit beleid dient als kader voor nieuwe initiatieven en herontwikkeling op het gebied van spelen en bewegen in de openbare buitenruimte waarbij inrichting en uitvoering in samenspraak en samenwerking met bewoners plaatsvindt op basis van een nieuw op te stellen meerjarig Uitvoeringsprogramma Spelen en Bewegen in de openbare ruimte.

In 2023 is er opdracht gegeven aan Speelplan voor het opstellen van een meerjarenprogramma spelen welke bestaat uit 3 fases. Het resultaat is een meerjarenonderhoudsplan voor spelen. De verwachte opleverdatum is juni 2024. Inmiddels zijn er vier prio-locaties uitgekomen welke in 2024 aangepakt gaan worden. Dit zijn:

1. Plein 1 februari 1953 te Nieuw-Vossemeer
2. Stellingmolen te Nieuw-Vossemeer
3. Fortplein te Steenberg
4. Vlaskam te Dinteloord

Onderdeel hiervan is een behoeftepeiling onder inwoners en dat is ook het eerste moment waarop inwoners betrokken zullen worden. De stadsraad en de dorpsraden zullen, voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, geïnformeerd worden. Overwegingen Buitenspelen is niet alleen belangrijk voor de gezondheid en het welzijn van kinderen, maar ook voor het leefklimaat in de buurt. Bovendien vermindert buitenspelen zorgkosten in de toekomst. Buitenspelen is een van de belangrijkste vormen van bewegen en het kan ouders ontlasten in de opvoeding.

Realisatie

In 2023 is alleen het noodzakelijk onderhoud en vervangingen verricht. Verder is 2023 een inventarisatie en behoefteonderzoek voor het speelruimtebeleid uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt bij het herinrichten of aanpassen van de speelvoorzieningen conform het nog op te leveren meerjarenonderhoudsplan spelen.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023:

Speelvoorzieningen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Klein onderhoud en aanschaffingen	18.336		39.728	-
Sport- en beweegtuinen 2022*	30.000		-	30.000
Sport- en beweegtuinen (vanuit 2021)*	31.480		-	31.480
Sport en Beweegtuinen (vanuit 2021)*	60.000		-	60.000
Groot onderhoud speeltuin Hart van Zuid	15.000		-	-
	154.816	-	39.728	121.480
<i>Investeringen</i>				
Vervanging speeltoestellen 2020	33.400	19.090	16.983	-
Vervanging speeltoestellen 2021	77.800	62.824	-	-
Vervanging speeltoestellen 2022	141.250	141.250	-	-
Vervanging speeltoestellen 2023	21.600	-	-	21.600
Natuurspeeltuin Dinteloord	50.000	-	-	50.000
	324.050	223.164	16.983	71.600
<i>* ten laste van de (algemene) reserve</i>				

Watergangen

Baggerbeheerplan Stedelijke Water

In het baggerbeheerplan Stedelijk water 2019-2026 is vastgelegd welke hoeveelheid baggerspecie verwacht wordt om vrij te komen uit de watergangen en welke middelen nodig zijn voor het verwijderen, verwerken en afvoeren hiervan. Samen met het waterschap wordt een meerjarenprogramma opgesteld en waar mogelijk en doelmatig wordt de samenwerking opgezocht om projecten te combineren.

In 2023 is er onderhoud verricht aan diverse watergangen en duikers.

Baggerbeheerplan landelijkgebied

Net als voor het stedelijk gebied dient er voor de baggerwerkzaamheden in het buitengebied ook een beheerplan te worden opgesteld. In samenwerking met het waterschap zal inzichtelijk worden gemaakt om welke werkzaamheden het gaat, welke hoeveelheid baggerspecie er vrij gaat komen en hoe wordt omgegaan met de ontvangstplicht. De wijze van ontvangen heeft direct relatie met het overgaan naar ecologisch maai-beheer en zal andere maatregelen vergen dan voorheen.

Gemeente Steenbergen werkt nauw samen met waterschap Brabantse Delta in het project "baggeren stedelijk water". In het laatste kwartaal van 2022 is daarvoor het samenwerkingsovereenkomst baggeren stedelijk water in Steenbergen (SOK) 2023-2024 vastgesteld.

Onderhoud watergangen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Waterlozingen, sloten enz.	37.150		5.187	-
Stedelijk Baggeren (t.l.v. voorziening)	302.000		-	-
	339.150		5.187	-
<i>Investerings</i>				
Verbetering regionale kering Westlandse Watergang	275.000	275.000	-	-

Paragraaf Financiering